

Lesli Garner

Sve što sam ikada naučila o ljubavi

Biblioteka
BUĐENJE

Lesli Garner

Sve što sam
ikada naučila
o ljubavi

Leo commerce
Beograd, 2008

Naziv originala:
Everything I've ever learned about love
Lesley Garner

Naziv knjige:
Sve što sam ikada naučila o ljubavi
Lesli Garner

Copyright © 2005, 2007 Lesley Garner
Copyright © 2008 za Srbiju Leo commerce, Beograd

Sva prava za objavljivanje ove knjige zadržavaju autori i izdavač. Nijedan deo ove knjige ne sme se umnožavati, preštamovati ili prenositi u formi elektronskog ili zvučnog zapisa, niti se može čuvati, prenositi ili na neki drugi način kopirati radi javne ili lične upotrebe – sem u vidu kratkih citata koji bi bili navođeni u novinskim člancima i recenzijama – bez prethodne pismene dozvole izdavača.

Autorka ove knjige ne pruža medicinske savete niti propisuje upotrebu bilo kakve tehnike kao vida lečenja fizičkih ili medicinskih problema bez prethodnog, direktnog ili indirektnog, konsultovanja sa lekarom opšte prakse. Namera autorke je da ponudi informacije opšte prirode kako bi vam pomogla u potrazi za emotivnim i duhovnim blagostanjem.

U slučaju da na sebe primenite bilo koju informaciju ponudenu u ovoj knjizi, što je vaše ustavno pravo, autor i izdavač ne snose odgovornost za vaše postupke.

Urednik:
Nenad Perišić

Prevod:
Irina Vujičić

Lektura i korektura:
Brankica Knežević i Jelena Dimitrijević

Prelom i korice:
Pintor Project

Za izdavača:
Nenad i Slađana Perišić

Izdavač:
ID Leo commerce, Beograd

Plasman:
ID Leo commerce, Beograd
Generala Mihajla Nedeljkovića 65/2
011/227-2077
011/2166-712
011/2166-714
063/507-334

E-mail:
nesaperisic@gmail.com
info@leocommerce.co.yu
www.leocommerce.co.yu

Štampa:
Tuli

Tiraž:
1000

ISBN ??????????????

Majci i ocu, koji su me
učili na svom primeru

Sadržaj

Uvod	11
Spori oblaci slave	17
Pozdravimo Bena	25
Pogled ljubavi	29
Moć žudnje	35
Kada ste bolesni	45
U naručju knjige	49
Porodično zbližavanje	53
Upoznavanje plemena	57
Pevač i pesma	63
Kada ljubav u vašem životu nije ljudsko biće	67
Izbirač	73
Dan na vašaru	77
Šta sam naučila od Francuza	79
Koliko traje poljubac?	85
Nevinost i kako je izgubiti	89
Kako da imate dobru sahranu	95
Šturan seks	101
Šta je ljubav i kako da znam da me je zadesila?	107

Što vam je više stalo, više vas boli	111
Suprotno od ljubavi	117
Lovačke maske ljubavi	123
Pedeset načina da ostavite svog ljubavnika	129
Narcis i umetnost samopoštovanja	133
Fatalna odanost	139
Svi imaju prošlost	147
Da li i dalje imate Pariz?	151
Dan mog venčanja	155
U srcu mi je pesma	165
Ljubav i mir	169
Radost intimnosti	177
Radost drugarstva	181
Ljubav prema novorođenčetu	185
Roditelj ili ljubavnik?	191
Ljubav prema deci	195
Neprijatelji ljubavi	201
Leslina teorija o krugovima koji se preklapaju	205
Ljubav protiv prostora: nova vrsta neverstva	211
Kako da znate kada je kraj?	215
Kada ljubav boli, uočite je svuda	221
Srčane komore	225
Kako da ostanete šezdeset godina u braku	233
Napravite reviziju ljubavi	243
Prijateljstvo traje zauvek	251
Samci i njihovo prirodno stanište	255
Moć dodira	261

Dobronamerna gomila	265
Pratite znake ljubavi	269
Podesite svoj kompas na ljubav	275
Ljubav razvija i obnavlja	279
Ljubav i žrtva	283
Dan u životu mog oca	287
Slatka misterija ljubavi	291
Ljubav – zaključak	295
Izvori	303

Uvod

Ljubav ima šest milijardi lica. Toliko u svetu ima ljudi, iako će ih biti i više dok pročitate ovaj pasus. Štaviše, ljubav ima i više od šest milijardi lica, zato što svako ljudsko biće ima mnogo lica ljubavi. Nežan izraz koji upućujem svojoj majci razlikuje se od onog koji upućujem ljubavniku ili svom detetu, kao što se razlikuje i od onog zanesenog izraza koji upućujem nekom pejzažu, ili svom domu, ili omiljenoj slici. Ljubav ima još milijardu lica i ne računajući sve to: lica predaka, koja se protežu milionima godina u prošlost. Kromanjonka je znala šta je ljubav dok je držala svoju bebu u rukama. Prvi umetnici koji su slikali po zidovima pećina znali su šta je ljubav dok su urezivali konturu bizona na zid i ostavljali otiske svojih prstiju kraj nje.

Hoću da kažem da je ljubav sila sa beskonačno mnogo izraza. Sa svakom stranicom koju sam napisala, postajala sam sve svesnija sopstvenih ograničenja u nastojanju da filtriram ovo bezgranično iskustvo kroz jedan ograničeni život i senzibilnost. Ja sam ljudsko biće zaglavljeno

no u vremenu i prostoru, sa mnogim ograničenjima, a ipak pišem knjigu koja tvrdi da je sve što sam ikada naučila o ljubavi, u nadi da ću moći da vam prenesem neke korisne savete. Negde između beskrajnih manifestacija ljubavi i mog samotnog ljudskog iskustva nadam se da sam nabasala na neke univerzalne istine. Pre nego što nastavite sa čitanjem, želim da uzmete neke stvari u obzir.

Prvo, žena sam i, mada sam se trudila da sagledam ljubav sa svih strana, ipak sam pisala iz ženske perspektive. Ako se muški čitaoci zbog toga budu osećali neshvaćeno, izvinjavam se. Molim vas, recite mi šta sam pogrešno shvatila i pomozite mi da vas bolje razumem.

Drugo, Engleskinja sam. Na spisku nacionalnosti sa reputacijom po pitanju emocionalne topline, lagodnosti sa sopstvenim telom i spontanosti, mi Englezi ne rangiramo se visoko. Često nas je sramota kada se otvori tema ljubavi, i zatvoreni, osim pod uticajem alkohola,

kada samo brukamo sve ostale. Nemamo američku lakoću u izražavanju osećanja i nemamo ništa od onog francuskog *savoir-faire* ili italijanske strastvenosti. Zato sam na temu ljubavi neke stvari morala da prokljuvim iz prvih principa.

Sama sam u vreme pisanja ove knjige. Nisam zaljubljena niti u vezi s bilo kim, iako sam bila udata i imam decu i u životu sam imala mnogo veza. Samački status neko vreme mi je smetao dok sam pisala ovu knjigu, ali on ima i svojih prednosti. Dao mi je mirnu perspektivu da se osvrnem na sav taj urnebes. Vordsvort je rekao da poezija potiče iz emocije koje se pri-sećamo u staloženosti. Veliki deo ove knjige potiče iz tog izvora.

Srednjih sam godina. Mislim da je to velika prednost za nekoga ko piše o ljubavi. Nastanjujem telo koje nosi sećanja i neguje strasti, ali je oslobođeno stalnih prevrata hormonskih plima. Pošto držim glavu iznad ovih emocionalnih voda, daleko sam svesnija beskrajsnih načina na

koje se ljubav manifestuje u našem životu. Cenim prijateljstvo bezmalo više nego strast. Dovoljno sam stara da budem svesna dirljivosti i nežnosti svog odnosa sa svojim ostarelim roditeljima. Svesna sam stalnih promena u odnosu sa svojim ćerkama. Najveće lekcije o ljubavi leže u našim kontaktima s ljudima koji su vezani za nas tokom života, zato što se nikada ni ne postavlja pitanje odustajanja. Zato je brak, ozbiljna doživotna veza, i dalje najmoćniji sud ljudske ljubavi.

Imam cilj u pisanju ove knjige, a to je da podsetim ljude da ljubav nije samo ljubav među romantičnim parovima, a svakako nije stvar isključivo seksualne strasti. Ako iko pronade išta vredno u ovoj knjizi, nadam se da je to, osim razumevanja načina da smirenije pregovarate u međuljudskim odnosima, veštine i strpljenja, i shvatanje da su izvori ljubavi višestruki.

Romantična ljubav ispunjava sve moguće naslove, ali ako ljudi iskreno pogledaju svoj život mogu da otkriju da uteha i hrabrost, izazov i is-

punjenje, nezaboravni trenuci, nisu svi potekli iz činjenice da imate partnera. Frojd je rekao da zdrava osoba treba da bude u stanju da funkcioniše u ljubavi i radu. Ponekad su ljubav i rad nedvojivi. Da se dobra vila pojavila kraj kolenke mog deteta i ponudila dar sreće u ljubavi ili sreću na poslu, to bi bio težak izbor. Fantastično je kad ujutru ustanete uzbuđeni zbog onoga što ćete tog dana raditi. „Volim svoj posao“ je divna misao. Izvrsna je stvar kontaktirati sa svetom i uticati na njega. I sjajno je voleti mesto boravka, svoj dom, voleti neki predeo, voleti omiljenu knjigu, film ili pesmu, voleti trčanje, ili jedrenje, ili planinarenje.

Kada bih mogla da preporučim samo jednu stvar nekoj mladoj osobi, to bi bilo ovo: nemoj biti opsednut tim da pronađeš svoju jedinu pravu ljubav. Ne zaboravi da istražiš svoje strasti. Šta god one bile, dovešće te do osobe koja si predodređen da postaneš. Naravno da je život bogatiji ako ga deliš sa jednom posebnom osobom, ali to nije jedini način življenja. Entuzijizam je još jedno božansko lice ljubavi. On je deo definicije ljubavi.

A šta je ljubav iza svih svojih beskonačnih lica? Nadam se da će vam ostatak ove knjige dati brojne odgovore, ali što više razmišljam o njoj, to ljubav više posmatram kao prevashodnu gravitacionu silu u ljudskim životima. Bilo da je ona biološka, emocionalna ili duhovna, ljubav je sila koja nas privlači jedne drugima i vezuje u celinu koja je više od pukog skupa svih njenih delova. Ona je potraga za celovitošću koja daje značenje našim životima, a bez osećaja značaja nalazimo se na putu očajanja. Rađamo se sami, a ljubav je sila koja nas goni i vuče ka ostvarenju. Bilo da vam ljubav svoje lice sakriva u međuljudskim odnosima, umetnosti, nauci, politici ili kroz kontakt s prirodom, verujem da ona vas traži isto onoliko koliko vi tražite nju.

Spori oblaci slave

Ljubav je misterija, i zato je stanje čuđenja prvo lice ljubavi. To je lice nevinosti razrogačenih očiju, otvorenih usta, zaustavljenog daha. To je nemo stanje, pauza pre nego što nastane govor. To je stanje koje okupira beskrajnost ljubavi. To je nesebično stanje. Kada vas zadesi, vojske malih strahova i taština, planova i sećanja koji čine ego povlače se, srce postaje otkriveno i otvoreno za ono što je pred njim. Srce vidi. U odraslom životu, sa drugim ljudskim bićem pred nama, to bi mogao biti udar ljubavi na prvi pogled. Kod deteta, to je stanje koje označava novi susret sa svetom. Može ga pokrenuti neki leptir, list ili igra svetlosti. Neki ljudi nikada ne gube pravo ulaska u stanje čuđenja, i njihovi životi su blagosloveni.

Književnica Gven Raverat u svojim memoarima *Period Peace*, savršeno to opisuje kada govori o tome kako je kao dete odlazila u Daun, u vikendicu svog dede, Čarlsa Darvina. Ona opisuje morske kamenčiće od kojih je bila sačinjena baštenska staza.

„Obožavala sam te kamenčiće. Doslovno obožavala. Od te strasti ponekad mi nije bilo dobro. A obožavanje sam osećala i prema ružičastim digitalisima u Daunu, i prema krutoj crvenoj glini Sendvoka; i prema divnoj beloj boji poda dečje sobe. Ovakvo osećanje pogađa vas u stomak i u ivice prstiju, i verovatno je najvažnija stvar u životu. Dugo nakon što budem zaboravila sve ljude koje sam volela, još ću se sećati mirisa lista ogrozda ili dodira mokre trave na golim tabanima; ili tih kamenčića. Na duge staze, to osećanje život čini vrednim življenja, ono je sila koja umetnika nadahnjuje da stvara.“

Kada razmišljam o stanju začuđene zaljubljenosti u kom sam bila kao dete, odmah se vratim nazad u dedinu baštu u južnom Velsu. Vidim sebe dole među kupusom, zadivljenu kišnom kapi koja se zadržala na kožnatom zelenoplavom listu. Mogu da osetim mekoću guste trave posute belim radama ispod žbuna jorgovana. Sećam se intenzivnog osećanja misterije i gubitka mere dok sam gledala u mračan, mahovi-

nom oivičen podzemni svet koji sam otkrila kada je pomeren veliki kamen u leji s povrćem.

Nežni čin posmatranja, koji sam započela gledajući u majčino lice, prenet je na jedan sasvim novi svet. Volela sam šare u drvetu bakinog starog hrastovog ormana. Volela sam činije od zelenog stakla u kojima je služila puding. Taj hrastov orman sada stoji u mojoj kuhinji, i plakala sam kada je stigao zato što je sa sobom doneo i suštinu moje bake. Ni sada ne mogu da odolim zelenom staklu.

Volela sam da idem na obližnje plaže i istražujem po stenama, vireći u bistre bazenčice da bih otkrila magični svet u njima, gurajući prst u crvena somotna usta morskih anemona da bih osetila kako se njihovi mali pipci kače za vrh mog prsta. Ljubav me je celu prožimala. Prožimanje je znak ljubavi tokom čitavog života. Gde vidite da je neko ljud-

sko biće veselo, obuzeto nekom aktivnošću, stavom, nekom muzikom, drugim ljudskim bićem, gledate manifestaciju ljubavi.

Kada čuđenje, prožimanje, čarobna veza sa svetom nestaju? Oni zaista nestaju polako, kod svakoga ko ih svesno ne kultiviše u odraslom dobu. Kada čini nestaju?

Mislim da nestaju sa rastućom samosvesti. Bukvalno sami sebi stajemo na put. Neko nam se naruga da smo sanjari i to je kraj našeg sanjarenja. Zadaci, i ciljevi, i dužnosti, i želje blokiraju našu nevinu vezu sa svetom oko nas. Rečima Viljema Vordsvorta: „Senke zatvora počinju da se sklapaju oko dečaka koji odrasta.“ Mi se individualizujemo. Pitanje „ko sam ja?“ počinje da biva važnije od onog „šta je to?“ Ono menja primalno, ekstatično stanje pukog usvajanja, bez postavljanja ikakvih pitanja.